

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April-2026 (As Per Syllabus Year June-2024)
International Accounting(Ele-3 (New-23))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ નયના લિમિટેડ પાસે બે વિભાગો છે – વિભાગ ‘ડ’ અને વિભાગ ‘ટ’. વિભાગ ‘ડ’ દ્વારા ‘ઝેડ’ (Zed) નામના (૨૦) ઘટકોના 1,50,000 એકમો વેચાણનું બજેટ તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે, જેથી સરેરાશ મૂડી ઉપયોગ પર 25% વળતર પ્રાપ્ત થાય. વિભાગ ‘ડ’ માટે નીચેની માહિતી ઉપલબ્ધ છે:

સ્થિર ખર્ચ	રૂ. 3,80,000
પરિવર્તનશીલ ખર્ચ	રૂ. 2 પ્રતિ એકમ
સરેરાશ મિલકતો (Average Assets):	
વિવિધ દેવાદારોમાં (Sundry Debtors):	રૂ. 1,50,000
જથ્થો (Inventory):	રૂ. 3,00,000
પ્લાન્ટ અને મશીનરી:	રૂ. 4,50,000

પરંતુ ‘ઝેડ’ ઘટકના માત્ર 1,12,500 એકમો જ બજારમાં સીધા વેચી શકાય છે. બાકી રહેલા 37,500 એકમો વિભાગ ‘ટ’ લઈ શકે છે. વિભાગ ‘ડ’ ‘ઝેડ’ ઘટક માટે રૂ. 5 પ્રતિ એકમ ભાવ માંગે છે, જ્યારે વિભાગ ‘ટ’ રૂ. 3 પ્રતિ એકમ ચૂકવવા તૈયાર છે.

વિભાગ ‘ડ’ પાસે એક વિકલ્પ એવો પણ છે કે તે માત્ર 1,12,500 એકમો જ ઉત્પાદન કરે. આ વિકલ્પ અપનાવવાથી મિલકતોમાં રૂ. 2,00,000 નો ઘટાડો થશે અને સ્થિર ખર્ચમાં રૂ. 18,000 નો ઘટાડો થશે. તમે કયા વિકલ્પની ભલામણ કરશો? કેમ?

અથવા

પ્રશ્ન.૧ ભક્તિ લિ. પોતાની વિભાગીય ઉત્પાદનો માટે આંતર-વિભાગીય ફેરબદલી કિંમત (ટ્રાન્સફર પ્રાઈસ) ખર્ચ વત્તા વિભાગમાં અનુમાનિત રોકાણ પર વળતરના આધારે નક્કી કરે છે. વર્ષ 1991-92 માટે વિભાગ A ના બજેટનો સંબંધિત ભાગ નીચે આપેલ છે:

વિગતો	રકમ (રૂ.)
સ્થિર મિલકતો (Fixed Assets)	5,00,000
ચાલુ મિલકતો (દેવાદારો સિવાય)	3,00,000
દેવાદારો (Debtors)	2,00,000
વિભાગનો વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ	8,00,000
પ્રતિ એકમ ચલિત ખર્ચ	10
વાર્ષિક બજેટ ઉત્પાદન (એકમો)	4,00,000
રોકાણ પર ઇચ્છિત વળતર (ROI)	28%

વિભાગ A માટે ટ્રાન્સફર પ્રાઈસ નક્કી કરો. જો ચલિત ખર્ચમાં 10% વધારો થાય તો તમારા જવાબમાં શું ફેરફાર થશે?

પ્રશ્ન.૨ JRS લિ., પોરબંદર ની એક શાખા વોશિંગ્ટન (યુ.એસ.એ.) માં છે, જ્યાં ચલણ ડોલર છે. 31-3-2007 ના (૨૦) રોજનું ટ્રાયલ બેલેન્સ નીચે મુજબ છે:

વિગતો	ડેબિટ (ડોલર)	ક્રેડિટ (ડોલર)
હેડ ઓફિસ ખાતું	—	42,000
ખરીદી / વેચાણ	1,57,800	2,22,000
સ્ટોક (તા. 31-3-2006)	25,500	—
લેણદાર / દેવાદારો	6,840	6,000
બેંક / રોકડ	4,000	700
કમ્પ્યુટર્સ (ખરીદી તા. 1-10-2006)	6,600	—
ફર્નિચર	1,500	—
ઇમારત	5,100	—
નાણાકીય ખર્ચ / આવક	3,360	18,000
કર્મચારીઓના પગાર	24,000	—
ઓફિસ ખર્ચ	12,000	—
વેચાણ પ્રોત્સાહન ખર્ચ	42,000	—

વધારાની માહિતી:

- (1) શાખાનો ક્લોઝિંગ સ્ટોક 36,000 ડોલર છે.
- (2) ધસારો (Depreciation) ગણો: કમ્પ્યુટર્સ પર 20%, ફર્નિચર અને બિલ્ડિંગ પર 10%.
- (3) શાખાની સ્થિર મિલકતો 1-4-2006 ના રોજ ખરીદવામાં આવી હતી.
- (4) વિનિમય દરો નીચે મુજબ હતા:

1-4-2006: 1 ડોલર = રૂ. 48

1-10-2006: 1 ડોલર = રૂ. 50

31-3-2007: 1 ડોલર = રૂ. 56

AS-11 મુજબ રૂપાંતરિત કાચું સરવૈયું, શાખાનું વેપાર ખાતું, નફા-નુકસાન ખાતું અને પાકું સરવૈયું

હેડ ઓફિસના ચોપડે 31-3-2007 ના વર્ષ માટે તૈયાર કરો.

(મહત્વની નોંધ: રૂપાંતરિત કાચા સરવૈયામાં થતી તફાવતની રકમને તેની બાકી અનુસાર ખર્ચ અથવા આવક તરીકે ગણવી.)

અથવા

પ્રશ્ન.૨ RSS સ્ટોર્સ, જુનાગઢ (ભારત)ની એક શાખા નાગાસાકી શહેર, જાપાનમાં આવેલી છે. શાખાનું 31-3-2011 ના રોજનું કાચું સરવૈયું નીચે મુજબ છે:

વિગતો	ડેબિટ (યેન)	ક્રેડિટ (યેન)
હેડ ઓફિસ ખાતું	—	3,20,00,000
ખરીદી અને વેચાણ	4,10,00,000	3,80,00,000
શરૂઆતનો સ્ટોક	58,00,000	—
દેવાદારો અને લેણદારો	55,00,000	30,50,000
ટૂંકીઓ (Bills of Exchange)	14,00,000	8,50,000
બેંક અને રોકડ	13,70,000	—
ફર્નિચર (ખરીદી તા. 1-10-2010)	1,00,00,000	—
ઓફિસ ખર્ચ	31,00,000	—
વેચાણ અને વિતરણ ખર્ચ	27,00,000	—

નાણાંકીય ખર્ચ	11,50,000	—
પરચૂરણ ખર્ચ	18,80,000	—
કુલ	7,39,00,000	7,39,00,000

શાખાનો આખરનો સ્ટોક 31-3-2011ના રોજ 1,76,00,000 યેન હતો.

શાખા ખાતાની ઉધાર બાકી રૂ. 1,56,60,000 છે.

વિનિમય દરો (Exchange Rates):

1-4-2010: 100 યેન = રૂ. 48

1-10-2010: 100 યેન = રૂ. 50

31-3-2011: 100 યેન = રૂ. 52

સરેરાશ દર: 100 યેન = રૂ. 50

ફર્નિચર પર 25% ધસારો (Depreciation) ગણો.

ભારતીય AS-11 મુજબ, 1 એપ્રિલ 2010 થી 31 માર્ચ 2011 ના હિસાબી વર્ષ માટે હેડ ઓફિસના ચોપડે રૂપાંતરિત કાચું સરવૈયું, શાખાનું વેપાર ખાતું, નફા-નુકસાન ખાતું અને પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો:

પ્રશ્ન.3 BRS લિ.એ વિદેશી કંપની પાસેથી \$ 2,00,000ની કિંમતનું મશીન આયાત કર્યું. વિદેશી કંપની આ હેતુ માટે (૧૫) 15% લોનની વ્યવસ્થા કરે છે. આ રકમ 5 સમાન હપ્તામાં ચૂકવવાપાત્ર છે.

સંબંધિત વર્ષોમાં વિનિમય દર નીચે મુજબ હતો.

ખરીદી વખતે(T0) \$1 = રૂ. 30

પ્રથમ વર્ષના અંતે (T1) \$1 = રૂ. 32

બીજા વર્ષના અંતે (T2) \$1 = રૂ. 31.5

ત્રીજા વર્ષના અંતે (T3) \$1 = રૂ. 33

ચોથા વર્ષના અંતે (T4) \$1 = રૂ. 33

પાંચમા વર્ષના અંતે (T5) \$1 = રૂ. 32.5

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી T1, T2, T3, T4, T5 માટે AS-11 મુજબ મશીનરીના બેલેન્સની ગણતરી કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.3 FEMA એટલે શું? FOREX એકાઉન્ટિંગની સંકલ્પના, ઉદ્દેશ્યો અને મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન.4 બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીનો ખ્યાલ સમજાવો. બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીના ફાયદાઓ અને ગેરફાયદાઓ વિસ્તારપૂર્વક (૧૫) વર્ણવો.

અથવા

પ્રશ્ન.૪ એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ બોર્ડ શું છે? તેની જરૂરિયાત અને ઉપયોગિતા અંગે ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

- Que.1 Nayana Ltd. has two Divisions, Division 'S' and Division 'T'. Division 'S' has budgeted selling 1,50,000 nos. of components 'Zed' to fetch a return of 25% on average capital employed. The following particulars are available for Division 'S': (20)

Fixed overhead	Rs. 3,80,000
Variable cost	Rs. 2 per unit
Average Assets:	
Sundry debtors	Rs. 1,50,000
Inventory	Rs. 3,00,000
Plant-Machinery	Rs. 4,50,000

However, only 1,12,500 units of components 'Zed' can be directly sold to the market at the price. The balance 37,500 units of components 'Zed' can be taken by Division T. Division S wants a price of Rs. 5 per unit of component 'Zed' but Division T is ready to pay Rs. 3 per unit of 'Zed'.

Division 'S' has another option, which is to produce only 1,12,500 units of component 'Zed'. This option will reduce the holding of assets by Rs. 2,00,000 and fixed overhead by Rs. 18,000. Which option will you recommend? Why?

OR

- Que.1 Bhakti Ltd. fixes the inter-divisional transfer prices for its products on the basis of cost plus an estimated return on investment in its divisions. The relevant portion of the budget for the division A for the year 1991-92 is given below:

Particulars	Amounts
Fixed Assets	5,00,000
Current assets (other than debtors)	3,00,000
Debtors	2,00,000
Annual fixed cost of the division	8,00,000
Variable cost per unit of product	10
Budgeted volume of production per year (units)	4,00,000
Desired return on investment	28%

Determine the transfer price for the division A. What would be the change in your answer if the variable cost increased by 10%.

- Que.2 JRS Ltd. Porbandar has one branch at Washington (U.S.A.) where Dollar is currency: (20)
The Trial balance as on 31-3-2007 is as under:

Particulars	Debit Dollar	Credit Dollar
Head office account	—	42,000
Purchase / sales	1,57,800	2,22,000
Stock (Dt. 31-3-2006)	25,500	—
Creditors / debtors	6,840	6,000
Bank cash	4,000	700
Computers (Purchases on 1-10-2006)	6,600	—
Furniture	1,500	—
Building	5,100	—
Financial expenses/incomes	3,360	18,000
Salary of employees	24,000	—
Office expenses	12,000	—
Sales promotion expenses	42,000	—

Additional Information:

- (1) The closing stock with branch is 36,000 Dollar.
- (2) Calculate depreciation @ 20% on computers and @10% on furniture and buildings.
- (3) The fixed assets of the branch were purchased on 1-4-2006.
- (4) The exchange rates were as under:
Dt. 1-4-2006: One Dollar = Rs. 48
Dt. 1-10-2006: One Dollar = Rs. 50
Dt. 31-3-2007: One Dollar = Rs. 56

Prepare the converted Trial Balance as per AS 11, Branch Trading A/c, P&L A/c. and Balance Sheet in the books of H.O. for the year ended on 31-3-2007. (Important note: The amount of difference of converted trial balance is to be considered as "Expenses or incomes" depending on its balance.

OR

- Que.2 RSS Stores of Junagadh (India) has a branch in Nagasaki city Japan. Following is its trial balance as on date 31-3-2011:

Particulars	Debit (Yen)	Credit (Yen)
Head office A/c	-	3,20,00,000
Purchases and sales	4,10,00,000	3,80,00,000
Opening stock	58,00,000	-
Debtors and creditors	55,00,000	30,50,000
Bills of exchange	14,00,000	8,50,000
Bank and cash	13,70,000	-
Furniture Purchased (1-10-2010)	1,00,00,000	-
Office expenses	31,00,000	-
Selling and distribution expenses	27,00,000	-
Financial exp.	11,50,000	-
Misc. exp.	18,80,000	-
Total	7,39,00,000	7,39,00,000

The closing stock at branch was valued at 1,76,00,000 Yen on 31-3-2011. The debit balance of branch account was Rs. 1,56,60,000. Exchange rate:

On 1-4-2010: 100 ¥ = Rs. 48

On 1-10-2010: 100 ¥ = Rs. 50

On 31-3-2011: 100 ¥ = Rs. 52

Average rate: 100 ¥ = Rs. 50

Calculate 25% depreciation on furniture.

Prepare converted trial balance, trading account, profit and loss account and balance sheet for the accounting period from 1st April, 2010 to 31st March, 2011 as per Indian AS-11 in the book of head office.

- Que.3 BRS Ltd. imported a machine costing \$ 2,00,000 from foreign company. Foreign company makes arrangement of 15% loan for this purpose. This amount is payable in 5 equal installments. (15)

The exchange rate at the relevant years was as under.

At the time of purchase(T0) \$ 1 = Rs. 30

At the end of first year (T1) \$ 1 = Rs. 32

At the end of second year (T2) \$ 1 = Rs. 31.5

At the end of third year (T3) \$ 1 = Rs. 33

At the end of fourth year (T4) \$ 1 = Rs. 33

At the end of fifth year (T5) \$ 1 = Rs. 32.5

From the above information you are required to calculate balance of machinery for T1, T2, T3, T4, T5 as per AS-11.

OR

- Que.3 What is FEMA? Explain the Concept, Objectives and Importance of FOREX Accounting.

- Que.4 Explain the Concept of Multinational Company. Elaborate Advantages and Disadvantages of Multinational Company. (15)

OR

- Que.4 What is Accounting Standard Board? Discuss it's Need and Utility.
